

Jaarverslag Commissie van Toezicht

RJJI locatie De Hartelborgt te Spijkenisse 2025

Inhoudsopgave:

1. RJI De Hartelborgt in Spijkenisse
2. Samenstelling Commissie van Toezicht
3. Toezichthoudende taak en de cijfers
4. Werkwijze en de vier taken van de Commissie van Toezicht
5. Overige vermeldenswaardige gebeurtenissen
6. Conclusie

Contactgegevens De Hartelborgt:

Bezoek en postadres:

RJI DE Hartelborgt

Borgtweg 1

3202 LJ Spijkenisse

Tel: 088-0712400

1.RJJI de Hartelborgt in Spijkenisse

De Hartelborgt in Spijkenisse is één van de drie locaties van de Rijks Justitiële Jeugd-Inrichtingen (RJJI). De andere twee locaties zijn Den Hey-Acker in Breda en de Hunnerberg in Nijmegen.

De Hartelborgt biedt plaats aan 105 jongeren in de leeftijd van 12 tot 24 jaar. Als enige Ivan de drie nrichtingen kent de Hartelborgt een afdeling voor ernstige crises (FOBA) en een afdeling voor jeugdigen met ernstige psychiatrische problematiek (VIC).

In de RJJI De Hartelborgt zitten jongens die vanwege een strafrechtelijke feit zijn opgenomen. Zij zitten hier op basis van een preventieve hechtenis, jeugddetentie of PIJ-maatregel.

Op de FOBA afdeling worden ook meisjes opgenomen, meestal ter bescherming van zichzelf.

De inrichting streeft ernaar de jongeren structuur en vaardigheden bij te brengen om zo succesvol terug te kunnen keren in de maatschappij. Zij gaan naar school, leren keuzes te maken en samen te werken. Zij worden voortdurend gestimuleerd deel te nemen aan het programma. Dit alles op basis van een pedagogische aanpak. De methodiek Youturn is volledig geïntegreerd in De Hartelborgt. Deze methodiek kent een 5-fasenprogramma waarbij jeugdigen leren om te gaan met het nemen van verantwoordelijkheid ten aanzien van hun denken en gedrag. De methode combineert competentietraining met TOP's (Omgaan met boosheid, Sociale vaardigheden, Moreel redeneren) om hen voor te bereiden op een delictvrije terugkeer in de maatschappij.

De Hartelborgt kent diverse afdelingen:

Ra, Steng en Bezaan: kort verblijf
Mast, Gaffel en Giek: lang verblijf
Anker - FOBA , Schoot, Talie
Nagel, Kikker en Bolder: VIC
Steven en Roer: Basisafdeling

2. Samenstelling Commissie van Toezicht

Aangezien de werkzaamheden van de commissie in de Hartelborgt best intensief zijn, werken wij met een z.g “weekcommissaris” ipv de in de wet opgenomen maandcommissaris. Als commissie vinden wij het belangrijk om regelmatig aanwezig te zijn en ons te laten zien op verschillende afdelingen. Daarnaast helpt dit ons een beter beeld te krijgen van de sfeer en de verhoudingen tussen staf en jeugdigen op de verschillende afdelingen. De Commissie van Toezicht kende in 2025 een kleine wijziging van het aantal leden.

Slechts een tweetal leden hebben in 2025, om uiteenlopende redenen, afscheid moeten nemen. Overigens heeft dit niet in de weg gestaan voor het goed en volledig functioneren van de commissie.

De commissie bestaat officieel uit elf leden en wordt bijgestaan door de secretaris, werkzaam voor de Rechtbank Dordrecht.

Drie leden treden op als voorzitter of plv. voorzitter van de beklagcommissie, de overige leden als weekcommissaris.

De leden van de commissie van toezicht 2025	Achtergrond	Taak	SInds	Vertrek
Dhr.drs. F.W. van der Meer	huisarts	Voorzitter	Jan 2013	
Dhr.drs. G.F.M. Bakx	oud vestigings-directeur gevangenis- wezen	weekcommissaris	Mei 2024	
Mw. van Andel	TBS	weekcommissaris	Feb 2025	
Mw,drs, M. van Bokkem	pedagoog	weekcommissaris	Juni 2011	
Mw. Drs. S. van den Bos	gedragsweten- schapper	weekcommissaris	Apr 2024	
Dhr. M.C. Dors	maatschappelijk werker	weekcommissaris	Sept 2013	
Mw.mr. L.A. Haas	gerechtshof	weekcommissaris	Jan 2024	Gestopt
Mw. L. van de Hulst	jeugdbe- scherming	weekcommissaris	Apr 2024	Gestopt
Mw.mr. K. van Keeren	jurist reclassering	beklagrechter	Dec 2017	
Dhr.mr. G. Ozveren	advocaat	beklagrechter	Jan 2024	
Mw.mr. M. Scheffers	rechter	beklagrechter	Jan 2017	
Mw.mr. J.A. Smit	Jurist rechtbank	Ambtelijk secretaris	Mrt 2013	

In verband met het vertrek van twee leden uit de commissie in de loop van 2025 is eind 2025 een benoemingsadviescommissie ingesteld.

3. Toezichthoudende taak

Een tal van onze toezichthoudende taak ligt besloten in het afhandelen van klachten. De aard van de klachten geven ons tevens een goed beeld van hetgeen er speelt binnen de inrichting en fungeren als thermometer voor een adequaat toezicht. Daarnaast bezoeken de leden van de commissie frequent de verschillende afdelingen en werken we met diverse portefeuilles. Met deze aanpak krijgen we een mooi totaalbeeld van de Hartelborgt en kunnen we de kwaliteit van detentie bewaken.

Opvallend is de forse toename van het aantal klachten. Deze toename zit vooral in het veelal niet kunnen bieden van een volledig dagprogramma. Uiteraard is hier maandelijks met de directie over gesproken en gekeken naar de oplossingen die zijn gehanteerd. Kort gezegd kwam het vaak neer op het moeten roeien met de riemen die men heeft om ook de veiligheid niet al teveel onder druk te zetten.

Naast het werk van de CvT heeft er ook een onderzoek van de Arbeidsinspectie plaatsgevonden. Uiteraard hebben wij hier ons ook in verdiept. Gelukkig was de uitkomst best kritisch maar zeker nog niet zeer zorgwekkend. Men toonde begrip voor de lastige situatie (personeel). In 2025 hebben er 3 dwangbehandelingen plaatsgevonden en daarnaast een drietal verlengingen van dwangmedicatie. In alle gevallen is de CvT op de hoogte gebracht en heeft een lid (met medische achtergrond) een gesprek gehad met de jongeren die dit betroffen.

Cijfermatig overzicht van de klachten:

De aantallen klachten en hun afhandeling 2022-2024	2022	2023	2024	2025
Totaal ingediende klachten	205	292	244	472
niet ontvankelijk	31	33	19	101
ingetrokken	69	137	101	88
ongegronnd	32	42	39	114
gegrond/deels gegrond	39	17	53/5	125 / 3
rogatoir	5	12	4	5
overgedragen	2	6	7	5
Totaal uitgestroomde klachten	178	247	228	440

De aantallen klachten per onderwerp in 2025	
Activiteiten (div)	114
Activiteiten (lucht)	27
Activiteiten (sport)	4
Bejegening	23
Bewegingsvrijheid	3
Compensatie	6
Contact buitenwereld (bellen)	15
Contact buitenwereld (bezoek)	13
Controle	6
Disciplinaire straf	22
Eisen verblijfsruimte	10
Geweld	1
Informatie/procedure	99
Ordemaatregel	11
Persoonlijke voorwerpen	12
Regime	4
Rekening courant/zakgeld	2
Rogatoir verzoek	5
Selectie/overplaatsing (extern)	6
Time-out	8
Verlaten Inrichting	17
Verzorging (div)	68
Selectie/overplaatsing (intern)	0

Naast deze gegevens ontvangt de commissie ieder kwartaaloverzicht waarin de opgelegde sancties en maatregelen staan opgenomen.

Specifiek aandachtspunt voor 2025 was de invulling van het dagprogramma. Daarnaast is er regelmatig gesproken over de situatie die is ontstaan door het niet betrouwbaar functioneren van de “piepers”. Ook dit heeft een effect gehad op de onvolledige uitvoering van hetgeen wettelijk gesteld is ten aanzien van het dagprogramma.

4. Werkwijze en taken van de Commissie van Toezicht

Volgens art.7 BJJ kent de Commissie van Toezicht een viertal taken:

1. toezicht houden op de wijze van tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming in de inrichting of afdeling.
2. kennis nemen van door de jeugdigen, ouders of voogd, stiefouder of pleegouders naar voren gebrachte grieven en daarin te bemiddelen.
3. zorgdragen voor de behandeling van formele klaagschriften
4. advies en inlichtingen geven aan de minister, de RSJ en de vestigingsdirecteur.

Iedere week heeft één van de leden contact met de inrichting en de jongeren die daar om verzocht hebben. Hij/zij spreekt met de jongeren over hun ingediende klachten en eventuele sprekers-briefjes. Uiteraard ook indien wenselijk met de aanwezige groepsleiding. Daarnaast bezoekt de commissaris één of meerdere afdelingen met als doel om de sfeer te proeven en vrijelijk met de jongeren en het personeel in gesprek te kunnen gaan. Dit wordt door ons als zeer waardevol ervaren. Bovendien bezoeken we de inrichting als commissie onaangekondigd en bezoeken we eveneens de verschillende afdelingen voor een open gesprek. Grieven kent de Hartelborgt niet.

Eens per maand is er een vergadering waarin gesproken wordt over de bevindingen van de diverse weekcommissarissen, de besproken klachten en overige bijzonderheden.

Het eerste deel van de vergadering vindt plaats zonder de vestigingsdirecteur. Hierin worden algemene zaken betreffende de commissie besproken alsook de te stellen vragen aan en opmerkingen naar de directie.

In het tweede deel van de vergadering is de directie ook aanwezig. Deze brengt verslag uit over de gebeurtenissen van de voorgaande maand, eventueel genomen maatregelen en andere zaken betreffende de jongeren.

De verslagen van de weekcommissarissen en de beklagcommissie worden eveneens met de directie besproken. Ook worden er in het tweede deel van de vergadering regelmatig specifieke onderwerpen op verzoek van de commissie besproken, zoals bijv. de gang van zaken rond spitacties, dagprogramma, hygiene, bereikbaarheid, enz.

Vanuit de commissie wordt ook deelgenomen aan bijeenkomsten van de jeugdraad. Het commissielid fungeert daar vooral als toehoorder.

In 2025 heeft de commissie 11 keer vergaderd. Gezien de vakantieperiode vindt er in de maand augustus geen overleg plaats. De vergaderingen worden zoveel mogelijk fysiek bijgewoond.

Ook in 2025 is er veel aandacht uitgegaan naar het te hanteren protocol rond het toedienen van dwangmedicatie. De commissie wordt hier tijdig over ingelicht en één van de leden bezoekt op dat moment de inrichting om na te gaan of men volgens het geldende protocol deze actie heeft ingezet.

Op 18 februari heeft er een overleg plaatsgevonden met alle afdelingshoofden. Dit werd als zeer nuttig ervaren. Je leert elkaar wat beter kennen, creëert respect voor ieders rol en belangrijke onderwerpen kunnen op deze manier makkelijk en efficiënt met elkaar worden besproken.

Daarnaast heeft er een voorlichting plaatsgevonden waarin een lid van de commissie de nieuwe medewerkers heeft kunnen meenemen in het werk en de rol van de commissie. Dit werd als zeer positief ervaren en helpt ons in de toekomst wanneer we met elkaar te maken krijgen.

De bemiddelingstaak

Volgens een roulerend schema bezoeken de weekcommissarissen de inrichting. Uiteraard zijn de voorzitters die belast zijn met de beklagzittingen hiervan uitgesloten.

Voorafgaand aan hun bezoek hebben zij de voor die week te bespreken klachten per post ontvangen.

De weekcommissaris spreekt met de jongere die een klacht heeft ingediend en zo nodig ook met de groepsleiding en/of het afdelingshoofd. Doel is om op deze manier de klacht op te lossen zodat deze buiten de beklagprocedure kan blijven.

Lukt het niet om de klacht te bemiddelen dan kan de jeugdige de klacht handhaven en wordt de klacht behandeld op de eerstvolgende beklagzitting.

De weekcommissaris maakt van ieder contact dat hij/zij heeft gehad een verslag. Dit verslag wordt in de vergaderingen besproken, zowel onderling als met de directie. Naar aanleiding van het verslag en bezoek kunnen aan de directie vragen worden gesteld en adviezen gegeven.

Het verslag wordt eveneens toegevoegd aan de stukken tbc een eventuele beklagzitting

Werkwijze van de beklagcommissie.

Als de klachten niet in een gesprek met de jeugdige naar tevredenheid kunnen worden opgelost heeft de jeugdige het recht de klacht voor te leggen aan de beklagrechter.

De beklagzittingen worden elke twee weken op maandagochtend gehouden.

Iedere derde zitting kent een meervoudige samenstelling, de andere twee zijn enkelvoudig.

De drie vaste leden van de beklagcommissie treden op als voorzitter op beide typen zittingen. Bij de meervoudige zittingen zijn er twee leden vanuit de commissie aanwezig.

Indien één van de bijzittende commissieleden de zaak in bemiddeling heeft gehad als weekcommissaris wordt de behandeling enkelvoudig door de beklagvoorzitter afgedaan, tenzij de jeugdige geen bezwaar heeft tegen de aanwezigheid van het betreffende commissielid. Dit wordt uiteraard aan de jeugdige voorgelegd.

De beklagrechter kan, in voorkomende gevallen, samen met de secretaris klachten ook schriftelijk afdoen.

Een belangrijk punt van aandacht was de kwaliteit en de tijdigheid van de verweerschriften inrichting.

In 2025 is door de directie een juridisch medewerker aangesteld om hierin verbetering in aan te brengen. Als commissie zijn we hier zeer blij mee en de kwaliteit is door deze medewerkster aanzienlijk toegenomen.

5. Adviestaak en vermeldenswaardige gebeurtenissen.

Er zijn in het jaar geen expliciete adviezen aan directie, minister of RSJ gegeven. Natuurlijk wordt er praktisch in iedere vergadering wel meegedacht wanneer hier behoefte aan is. Ook ongevraagd staat deze mogelijkheid open. De directie is hierin zeer toegankelijk.

Daarom dient wederom vermeld te worden dat tijdens de besprekingen met de directie er op een prettige en vooral constructieve manier gesproken wordt met elkaar ook al zijn de onderwerpen soms wat kritisch van aard.

Vanuit DJI is ook dit jaar regelmatig aandacht gevraagd voor het thema sociale veiligheid. De leden commissieleden zijn van mening dat daar geen aparte commissaris voor aangesteld dient te worden. Dit stukje behoort tot ieders taak.

In 2025 hebben er helaas weer een aantal gewelddadige incidenten plaatsgevonden. Dit brengt extra spanning onder het personeel en leidt veelal tot een hoger verzuim. Er is vanuit de inrichting veel aandacht voor verzuim. Desalniettemin was er in 2025 regelmatig een krapte voor wat betreft de personele inzet. Zeker in combinatie met het grote aantal vacatures.

Helaas wederom wat ernstige incidenten. Overigens zijn deze incidenten adequaat en voortvarend aangepakt en professioneel opgelost. Ons ook uitgesproken advies is om te leren van deze incidenten zodat ze wellicht in de toekomst voorkomen kunnen worden.

Daarnaast geconstateerd dat er bij een aantal groepsleiders een vorm van handelingsverlegenheid is ontstaan. Wij hebben hier ook aandacht voor gevraagd en te kijken of hier een programma/training voor opgezet kan worden. Overigens sluit dit aan bij een landelijke behoefte.

Een serieuze uitdaging voor de directie was het opvullen van de lege plekken die zijn achtergelaten door de niet meer aanwezige ZZP-ers. Dit bleek een forse aderlating maar het is redelijk gelukt om de hierdoor ontstane situatie het hoofd te kunnen bieden.

De directie heeft naar aanleiding van dit personeelstekort moeten besluiten de diverse groepen gesplitst te laten draaien. Dit uiteraard om de veiligheid ten aanzien van de medewerkers, en de jeugdigen, te kunnen garanderen. We hebben regelmatig met de directie gesproken over een eventuele compensatie die dergelijke maatregelen vragen.

De voorzitter heeft namens de commissie deelgenomen aan overleggen met de voorzitters van CvT's uit de regio Rotterdam en Dordrecht en het overleg met de Kerngroep CvT's justitiële inrichtingen sector Jeugd. Daarnaast het jaarlijks overleg met de Algemeen Directeur Jeugd.

Op dit moment is er nog steeds sprake van een “interim” directeur uit eigen gelederen. De commissie hoopt dat deze situatie in het komende jaar wordt opgelost.

6. Conclusie

Het was wederom een pittig jaar voor de Hartelborgt. Helaas een aantal incidenten maar veelal geplaagd door een ernstig personeels tekort. Daarnaast veelal geconfronteerd met een falend veiligheidssysteem (piepers). Ondanks het zware weer heeft de directie ons inziens de juiste keuzes gemaakt om de inrichting beheersbaar te houden. Er is hard gewerkt om het personeelsbestand weer naar een aanvaardbaar niveau te krijgen en ook de jeugdigen het maximale te bieden. Natuurlijk hebben de jeugdigen hier last van ondervonden maar de onderlinge sfeer bleef goed en waar mogelijk heeft er ook een compensatie plaatsgevonden.

Ook binnen de commissie zijn mensen weggegaan en later gelukkig weer aangevuld. Ook dit heeft geleid tot een wat hogere druk op de individuele leden. Daarnaast een forse toename aan het aantal klachten. Als reeds gezegd, veelal gekoppeld aan de ongelukkige personele situatie, maar iedere klacht vraagt toch om een uitgebreide bemiddeling.

De samenwerking met de “interim”-directeur was zeker prettig en constructief. De commissie wordt over het algemeen tijdig geïnformeerd wanneer er serieuze zaken spelen binnen de Hartelborgt. Dit laatste zou nog iets beter kunnen wellicht. De sfeer en samenwerking binnen de commissie is uitermate prettig. Men heeft oog voor elkaar en men vindt steun bij elkaar wanneer de werkzaamheden teveel toenemen.